

32001F0413

L 149/1

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

2.6.2001

NÕUKOGU RAAMOTSUS,

28. mai 2001,

mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimiste vastase võitluse kohta

(2001/413/JSK)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 34 lõike 2 punkti b,

võttes arvesse komisjoni algatust, ⁽¹⁾

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Rahvusvahelisel tasandil esineb sageli mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettusi ja võltsimisi.
- (2) Rahvusvahelised organisatsioonid (näiteks Euroopa Ülemkogu, G8, OECD, Interpol ja ÜRO) teevad tähtsat tööd, kuid see töö vajab täiendamist Euroopa Liidu meetmetega.
- (3) Nõukogu leiab, et teatavate mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste tõsidus ja areng nõuab igakülgeid lahendusi. Organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise tegevusplaani soovitus nr 18, ⁽³⁾ mille kiitis heaks 16. ja 17. juunil 1997 Amsterdamis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu, ning 11. ja 12. detsembril 1998 Viinis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu poolt heaks kiidetud nõukogu ja komisjoni tegevuskava (mis käsitleb seda, kuidas rakendada Amsterdamis lepingu sätteid vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomiseks) ⁽⁴⁾ punktis 46 kutsutakse üles selle küsimusega tegelema.
- (4) Kuna käesoleva raamotsuse eesmärgi, mille kohaselt tuleb tagada, et mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimiste kõik vormid tunnistatakse kuritegudeks ning nende suhtes rakendatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid sanktsioone kõikides liikmesriikides, ei ole kõnealuste süütegude rahvusvahelise ulatuse tõttu võimalik liikmesriikide tasandil täielikult saavutada ning kuna neid eesmärgi on kergem saavutada ühenduse tasandil, võib Euroopa Liit võtta meetmeid kooskõlas

asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev raamotsus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- (5) Käesolevat raamotsust tuleks mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimiste vastases võitluses kasutada koos muude nõukogu poolt juba heaks kiidetud juriidiliste dokumentidega, nagu ühismeede 98/428/JSK Euroopa kohtute võrgu moodustamise kohta, ⁽⁵⁾ ühismeede 98/733/JSK Euroopa Liidu liikmesriikides kuritegelikku ühendusse kuulumise kuriteoks tunnistamise kohta, ⁽⁶⁾ ühismeede 98/699/JSK rahapesu ning kuriteovahendite ja kuritegelikul teel saadud tulu kindlakstegemise, uurimise, blokeerimise, arestimise ja konfiskeerimise kohta ⁽⁷⁾ ning nõukogu 29. aprilli 1999. aasta otsus, millega laiendatakse Europoli volitusi raha ja maksevahendite võltsimise takistamisel. ⁽⁸⁾
- (6) Komisjon esitas 1. juulil 1998 nõukogule teatise "Tegevusraamistik mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimise vastases võitluses", mis ühtaegu toetab nii probleemi ennetavaid kui piiravaid aspekte hõlmavat Euroopa Liidu poliitikat.
- (7) Teatis sisaldab ühismeetme eelnõu, mis on kõnesoleva igakülge lähenemisviisi üks osa ning käesoleva raamotsuse lähtepunkt.
- (8) On vaja, et mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimiste kui kuriteoks tunnistatava käitumise eri vormide kirjeldus hõlmaks kõiki selliseid toiminguid, mis koos võivad kujuneda organiseeritud kuritegevuseks.
- (9) On vaja, et kõnesolevad käitumisvormid liigitataks kuritegudeks kõikides liikmesriikides ning et selliseid süütegusid toime pannud või nende suhtes vastutavaks tunnistatud füüsilisi või juriidilisi isikuid karistataks tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega.

⁽¹⁾ EÜT C 376 E, 28.12.1999, lk 20.

⁽²⁾ EÜT C 121, 24.4.2001, lk 105.

⁽³⁾ EÜT C 251, 15.8.1997, lk 1.

⁽⁴⁾ EÜT C 19, 23.1.1999, lk 1.

⁽⁵⁾ EÜT L 191, 7.7.1998, lk 4.

⁽⁶⁾ EÜT L 351, 29.12.1998, lk 1.

⁽⁷⁾ EÜT L 333, 9.12.1998, lk 1.

⁽⁸⁾ EÜT C 149, 28.5.1999, lk 16.

(10) Sellega, et kriminaalõiguse kaudu kaitstakse esmajoonel maksevahendeid, mis on varustatud spetsiaalse imiteerimist või kuritarvitamist tõkestava kaitsega, tahetakse julgustada ettevõtjaid kindlustama enda poolt emiteeritavaid maksevahendeid kõnealuse kaitsega ning lisama sel viisil maksevahendile täiendavat ennetuselementi.

(11) On vaja, et liikmesriigid annaksid üksteisele võimalikult ulatuslikku vastastikust abi ning konsulteeriks omavahel juhul, kui üks ja sama süütegu on kahe või enama liikmesriigi jurisdiktsiooni all,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA RAAMOTSUSE:

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas raamotsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *maksevahend* — materiaalne vahend, mis ei ole seaduslik sula-rahaline maksevahend (pangatähed ja mündid), kuid mis võimaldab oma laadi tõttu üksi või seostatuna teise (makse)vahendiga valdajal või kasutajal üle kanda raha või rahalist väärtust, nagu on näiteks krediitkaardid, eurotšekikaardid, muud finantsasutuste poolt väljastatud kaardid, reisitšekid, eurotšekid, muud tšekid ja vekslid, mis on kaitstud imiteerimise või pettuste eest näiteks kujunduse, kodeerimise või allkirja abil;
- b) *juriidiline isik* — üksus, millel on juriidilise isiku staatus vastavalt kehtivatele õigusaktidele, välja arvatud riigid või teised avalik-õiguslikud organid, kes teostavad riigivõimu, ja avalik-õiguslikud rahvusvahelised organisatsioonid.

Artikkel 2

Maksevahenditega seotud süüteod

Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et järgmisi krediitkaartide, eurotšekikaartide, muude finantsasutuste väljastatud kaartide, reisitšekkide, eurotšekkide, muude tšekkide ja vekslite suhtes tahtlikult toime pandud tegusid käsitatakse kuriteona:

- a) maksevahendi vargus või omastamine muul õigusvastasel viisil;
- b) maksevahendi järeletegemine ja võltsimine selle kasutamiseks pettuse eesmärgil;
- c) varastatud või muul viisil õigusvastaselt omastatud, järeletehtud või võltsitud maksevahendi vastuvõtmine, omandamine, transportimine, müük või üleandmine teisele isikule või selle valdamine pettuse eesmärgil;

- d) varastatud või muul viisil õigusvastaselt omastatud või järeletehtud või võltsitud maksevahendi kasutamine pettuse eesmärgil.

Artikkel 3

Arvutitega seotud süüteod

Kõik liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et järgmisi tegusid, kui need on toime pandud tahtlikult, käsitatakse kuriteona:

raha või rahalise väärtuse ülekanndmine või üle kanda laskmine, tekitades seeläbi ebaseaduslikku varalist kahju teisele isikule, kavatsusega tuua süüteo toimepannud isikule või kolmandale isikule ilma õigusliku aluseta majanduslikku kasu:

- arvutiandmete, eelkõige identimisandmete sisestamise, muutmise, kustutamise või sulustamise teel ilma õigusliku aluseta, või
- arvutiprogrammi või -süsteemi toimimisse sekkumise teel ilma õigusliku aluseta.

Artikkel 4

Eriotstarbeliselt kohandatud seadmetega seotud süüteod

Kõik liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et järgmisi tegusid, kui need on toime pandud tahtlikult, käsitatakse kuriteona:

järgmiste vahendite valmistamine, vastuvõtmine, omandamine, müük või üleandmine teisele isikule või valdamine pettuse eesmärgil:

- töövahendid, esemed, arvutiprogrammid ja muud vahendid, mis on eriotstarbeliselt kohandatud mõne artikli 2 punktis b kirjeldatud süüteo toimepanemiseks,
- arvutiprogrammid, mille eesmärk on mõne artiklis 3 kirjeldatud süüteo toimepanemine.

Artikkel 5

Süüteo osalemine, süüteo kallutamine ja süüteokatse

Kõik liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et artiklites 2, 3 ja 4 nimetatud tegudes osalemine ja nende kihutamine ning artikli 2 punktides a, b ja d ning artiklis 3 nimetatud tegude toimepanemise katsed on karistatavad.

Artikkel 6

Karistused

Kõik liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et artiklites 2—5 osutatud tegude eest karistatakse tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate kriminaalkaristustega, sealhulgas vähemalt tõsistel juhtudel vabadusekaotusega, millega võib kaasneda väljaandmine.

Artikkel 7

Juriidiliste isikute vastutus

1. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele artikli 2 punktides b, c ja d ning artiklites 3 ja 4 osutatud tegude eest, mille on nende kasuks toime pannud iseseisvalt või juriidilise isiku organi liikmena tegutsenud isik, kellel on juriidilises isikus juhtiv koht, mis põhineb:

- õigusel esindada juriidilist isikut,
- õigusel teha juriidilise isiku nimel otsuseid või
- õigusel kontrollida juriidilist isikut,

ning kõnesolevale süüteole kaasaaitamise või selle toimepanemisele kallutamise eest.

2. Lisaks lõikes 1 sätestatud juhtudele võtavad kõik liikmesriigid vajalikke meetmeid tagamaks, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele, kui lõikes 1 nimetatud isiku puuduliku järelevalve või kontrolli tagajärjel on juriidilise isiku alluvuses oleval isikul osutunud võimalikuks juriidilise isiku kasuks toime panna artikli 2 punktis b, c või d või artiklis 3 või 4 osutatud süütegu.

3. Juriidilise isiku vastutus vastavalt lõigetele 1 ja 2 ei välista kriminaalmenetlust füüsiliste isikute suhtes, kes on osalenud artikli 2 punktides b, c ja d ning artiklites 3 ja 4 osutatud süütegude toimepanemises täideviija, kaasaaitaja või kihutajana.

Artikkel 8

Juriidilistele isikutele kohaldatavad karistused

1. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et artikli 7 lõike 1 kohaselt vastutusele võetud juriidilist isikut karistatakse tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega, kaasa arvatud kriminaalõiguslike ja muude trahvidega ning muude võimalike karistustega, näiteks:

- a) riiklike hüvitiste või abi saamise õigusest ilmajätmine;
- b) ajutine või alaline äritegevuse keeld;
- c) kohtuliku järelevalve alla paigutamine;
- d) sundlõpetamine.

2. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et artikli 7 lõike 2 kohaselt vastutusele võetud juriidilist isikut karistatakse tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistuste või meetmetega.

Artikkel 9

Jurisdiksioon

1. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et kehtestada jurisdiksioon artiklites 2, 3, 4 ja 5 osutatud süütegude üle, kui süütegu on pandud toime:

- a) osaliselt või täielikult liikmesriigi territooriumil; või
- b) liikmesriigi kodaniku poolt, kusjuures kõnealuse liikmesriigi õigusaktide põhjal võib olla nõutav, et see süütegu oleks karistatav ka riigis, kus see toime pandi; või
- c) juriidilise isiku huvides, mille peakontor asub kõnealuse liikmesriigi territooriumil.

2. Kui artiklist 10 ei tulene teisiti, võib liikmesriik otsustada, et ta ei kohalda või kohaldab ainult erijuhtudel või -asjaoludel jurisdiksiooni käsitlevaid norme, mis on sätestatud:

- lõike 1 punktiga b,
- lõike 1 punktiga c.

3. Kui liikmesriigid otsustavad kohaldada lõiget 2, teatavad nad sellest nõukogu peasekretariaadile ning viitavad vajaduse korral erijuhtudele või -asjaoludele, mille puhul otsust kohaldatakse.

Artikkel 10

Väljaandmine ja süüdistuse esitamine

- 1. a) Iga liikmesriik, kes oma õiguse kohaselt oma riigi kodanikke välja ei anna, võtab vajalikud meetmed, et kehtestada oma jurisdiksioon artiklites 2, 3, 4 ja 5 sätestatud süütegu suhtes, kui süüteo on toime pannud tema kodanikud väljaspool tema territooriumi.
- b) Iga liikmesriik, kelle kodanik on mõnes teises liikmesriigis väidetavalt toime pannud süüteo, mis sisaldab artiklites 2, 3, 4 ja 5 kirjeldatud tegusid, kuid kes ei anna teda teisele liikmesriigile välja üksnes tema kodakondsuse alusel, esitab vajaduse korral juhtumi oma pädevatele ametiasutustele süüdistuse esitamiseks. Süüdistuse esitamiseks edastatakse süüteoga seotud toimikud, teave ja asitõendid 13. detsembri 1957. aasta Euroopa väljaandmiskonventsiooni artikli 6 lõikega 2 sätestatud korras. Taotluse esitanud liikmesriiki teavitatakse süüdistuse esitamisest ja selle tulemusest.

2. Käesolevas artiklis käsitatakse terminit "liikmesriigi kodanik" kooskõlas kõikide deklaratsioonidega, mille kõnealune riik on Euroopa väljaandmiskonventsiooni artikli 6 lõike 1 punkti b ja c kohaselt esitanud.

Artikkel 11

Liikmesriikide koostöö

1. Liikmesriigid annavad üksteisele käesoleva raamotsusega hõlmataivate süütegude menetlemisel kohaldatavate konventsioonide, mitme- või kahepoolsete lepingute ja kokkulepetega ettenähtud korras võimalikult ulatuslikku vastastikust abi.

2. Kui mitme liikmesriigi kohtutel on õigus menetleda käesoleva raamotsusega hõlmatavaid süüasju, konsulteerivad nad üksteisega, et oma õigustoiminguid tõhusa menetlemise huvides kooskõlastada.

Artikkel 12

Teabevahetus

1. Liikmesriigid määravad käesoleva raamotsuse kohaldamiseks operatiivsed kontaktpunktid või võivad kasutada olemasolevaid liikmesriikide teabevahetuse ja sidepidamise operatiivstruktuure.

2. Liikmesriigid teatavad nõukogu peasekretariaadile ja komisjonile oma ametkonnast või ametkondadest, mis toimivad lõike 1 kohaselt kontaktpunktidenä. Peasekretariaat teatab kõnealustest kontaktpunktideist teistele liikmesriikidele.

Artikkel 13

Territoriaalne kohaldatavus

Käesolevat raamotsust kohaldatakse Gibraltari suhtes.

Artikkel 14

Rakendamine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva raamotsuse täitmiseks vajalikud meetmed 2. juuniks 2003.

2. Liikmesriigid edastavad 2. juuniks 2003 nõukogu peasekretariaadile ja komisjonile sätete teksti, millega võetakse siseriiklikku õigusse üle käesolevast raamotsusest tulenevad kohustused. Nõukogu annab selle teabe alusel koostatud aruande ja komisjoni kirjaliku ettekande põhjal 2. septembriks 2003 hinnangu, millisel määral liikmesriigid on käesoleva raamotsuse täitmiseks vajalikke meetmeid võtnud.

Artikkel 15

Jõustumine

Käesolev raamotsus jõustub selle avaldamise päeval *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

Brüssel, 28. mai 2001

Nõukogu nimel

eesistuja

T. BODSTRÖM